

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3757

av **Jens Holm m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2016/17:200 Miljöbedömningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att skyndsamt utreda hur undantag från krav på strategisk miljöbedömning och krav på undersökning i fråga om miljöpåverkan för totalförsvaret och räddningstjänst gällande planer och program kan begränsas i lagstiftningen för att minska risken för negativ miljöpåverkan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som uppfyller tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer i enlighet med internationella och EU-rättsliga förpliktelser och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Propositionen föreslår ett nytt 6 kap. miljöbalken och följdändringar i sektorslagstiftning för att tydliggöra de processer om miljöbedömning som regleras i kapitlet. I stora delar gäller det förtydliganden av vad som redan gäller i syfte att kraven i det s.k. SMB-direktivet om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan ska få genomslag i tillämpningen. När det gäller miljöbedömning av verksamheter och åtgärder föreslås ändringar som syftar till att genomföra de senaste ändringarna i det s.k. MKB-direktivet om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, bl.a. föreslås nya och förtydligade krav på vad en miljökonsekvensbeskrivning

ska innehålla. Vidare föreslås att bestämmelserna om miljöbedömning av verksamheter och åtgärder endast ska tillämpas där det kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I fråga om verksamheter och åtgärder som inte kan medföra en betydande miljöpåverkan ska verksamhetsutövaren i stället ta fram en liten miljökonsekvensbeskrivning. Syftet är därmed att miljöbedömning ska krävas i den utsträckning det är miljömässigt motiverat.

I propositionen föreslås även att bestämmelserna om samråd i 6 kap. miljöbalken ska göras tillämpliga i ärenden om bearbetningskoncession enligt minerallagen.

Motivering

Vänsterpartiet anser att propositionens förslag i många delar innebär att miljöbalken blir tydligare. I många fall införs EU direktiven på ett lämpligt sätt i vår nationella lagstiftning med förslaget. I ett antal avseenden anser Vänsterpartiet dock att förslagen behöver förtydligas eller ändras för att stärka miljöhänsynen samt uppfylla EU-rättsliga krav och internationella åtaganden. I det följande redogör vi för våra invändningar och förslag på propositionen.

Krav på miljöbedömning bör inte automatiskt undantas för försvaret och räddningstjänsten

Regeringen föreslår i propositionen att planer och program som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten ska undantas från krav på strategisk miljöbedömning och krav på undersökning i frågan om miljöpåverkan. Regeringen motiverar beslutet med att det framgår i SMB-direktivet att kravet inte ska tillämpas på planer och program som endast syftar till att tjäna nationellt försvar eller civil beredskap och att vi redan har undantaget i våra bestämmelser gällande miljökonsekvensbeskrivningar. Vänsterpartiet delar Havs- och vattenmyndighetens synpunkter i remissvaret att det saknas underlag för vad detta får för konsekvenser för miljön. Vi har full förståelse för att det kan finnas skäl för rikets säkerhet att undanta totalförsvaret och räddningstjänst från kravet när det gäller ett antal planer och program men anser inte att det är belagt att det inte går att begränsa undantaget för att stärka miljöhänsynen. Inte heller anser vi att det borde vara omöjligt för Sverige som medlemsstat att införa en sådan begränsning av undantaget i vår egen tillämpning av direktivet.

Regeringen bör ges i uppdrag att skyndsamt utreda hur undantag från krav på strategisk miljöbedömning och krav på undersökning i fråga om miljöpåverkan för totalförsvaret och räddningstjänst gällande planer och program kan begränsas i lagstiftningen för att minska risk för negativ miljöpåverkan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Miljöorganisationers tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor

I promemorian (Miljöbedömningar Ds 2016:25) som togs fram inför denna proposition föreslås ändringar vad avser talerätt för miljöorganisationer. Promemorian föreslår att 16 kap. 13 § miljöbalken om miljöorganisationers rätt att överklaga ändras på så sätt att miljöorganisationer ges en uttrycklig rätt att överklaga fler beslutstyper. Det innebär bl.a. att en utökning med avseende på tillsynsbeslut och beslut som innebär ett försämrat områdesskydd. Med förslaget ges också fler miljöorganisationer rätt att överklaga.

Vänsterpartiet delar Naturskyddsföreningens uppfattning i remissvaret att de ändringar som föreslås är angelägna för att möjliggöra ett uppfyllande av Sveriges såväl internationella som EU-rättsliga förpliktelser och att promemorians förslag i denna del bör tillstyrkas. Promemorians förslag behöver även kompletteras eller förändras i vissa delar för att bli ändamålsenliga och uppfylla de krav som följer av Århuskonventionen och EU-rätten.

Vänsterpartiet ser inte minst ett behov av att införa rätt för miljöorganisationer att överklaga beslut om bildande av skyddsområden. Genom att ge miljöorganisationer rätt att överklaga beslut skapas möjligheten för domstolar att väga olika intressen mot varandra. Det skapar en balans mellan olika intressen. Enligt EU-rätten krävs exempelvis att beslut om bildande av vattenskyddsområden som inte ger tillräckligt starkt skydd ska kunna överklagas av allmänheten till domstol. Detta framgår även i Dricksvattenutredningens slutbetänkande (SOU 2016:32). För att uppfylla detta krävs en komplettering i lagen om prövning av vissa regeringsbeslut som medger rätt för miljöorganisationer att ansöka om rättsprövning av handlingar och underlåtenhet som omfattas av Århuskonventionen.

Vänsterpartiet delar även vissa remissinstansers bedömning om att det inte är förenligt med Sveriges internationella förpliktelser att generellt undanta domar och beslut som rör t.ex. Försvarsmakten från miljöorganisationers rätt att överklaga. Detta generella undantag bör ses över.

Regeringen bör ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som uppfyller tillgång till rättslig prövning för miljöorganisationer i enlighet med internationella och EU-rättsliga förpliktelser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Jens Holm (V)

Stig Henriksson (V)

Birger Lahti (V)

Håkan Svenneling (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Yasmine Posio Nilsson (V)

Emma Wallrup (V)